

OPTICIEN

OPTIEK (OPTICIEN)

OPLEIDINGSWIJZER COHORT 2025 INHOUD EN EXAMINERING VAN DE GEHELE OPLEIDING

Crebonummer:	27033
Leerweg	BOL
Niveau	Niveau 4
Duur	3 jaar
Cohort	2025 Alle studenten startend in leerjaar 2025 - 2026
Versienummer	1

ZADKINE
› OPTIEK COLLEGE

INHOUDSOPGAVE

1 Welkom	3
2 Onderwijs	5
2.1 Opleidingsduur	5
2.2 Opbouw van de opleiding	5
2.2.1 Basisdeel en/of Profieldeel	7
2.2.2 Generieke vakken	9
2.2.3 Moderne vreemde talen	9
2.2.4 Keuzedelen	9
2.2.5 Stage	9
2.3 Waar en op welke manier ga je leren?	9
2.3.1 Programma	9
2.3.2 Begeleiding	12
2.4 Voortgang	12
2.4.1 Voortgangsregeling	12
2.4.2 Studieadvies	14
3 Generieke vakken	15
3.1 Loopbaan en Burgerschap	15
3.2 Taal en rekenen	15
4 Stage/Beroepspraktijkvorming (BPV)	17
4.1 Erkend leerbedrijf	17
4.2 Eisen om een voldoende te halen	17
5 Alle diplomaverenisten op een rij	18
5.1 Wettelijke beroepsvereisten en branchevereisten	20
5.2 Cum Laude afstuderen	20
6 Meer informatie over examens	21
6.1 Aangepaste examinering	21
6.2 Vrijstellingen	21
7 Examenplannen	24
Vaststellingen	33

1 Welkom

Van harte welkom bij Zadkine. Je hebt gekozen voor de opleiding Opticien. Hier krijg je de kans om alles te leren over het beroep, zodat jij straks aan de slag kan als echte vakman of vakvrouw. We hopen dat je bij ons een geweldige tijd gaat beleven.

In deze opleidingswijzer vind je informatie over ons onderwijs, de examens en andere afspraken die nodig zijn om je diploma te halen.

Veranderen er tijdens het schooljaar dingen in het onderwijs of in de examens, dan laten we je dat snel weten.

Heb je nog vragen, dan kun je die stellen aan je studieloopbaanbegeleider of aan je docent.

Veel succes en plezier met je opleiding.

Het onderwijsteam van Zadkine Optiek College

Directeur Zadkine Optiek College

Kim Cornelius

P.S. In deze opleidingswijzer vind je geen praktische informatie:

- Wil je meer weten over jouw locatie (bijvoorbeeld het huren van een kluisje of hoe je je ziek meldt)? Bekijk dan de [locatiegids](#) van de locatie van jouw opleiding.
- Wil je meer algemene informatie over studeren bij Zadkine? Lees dan de informatie op het [studentenportaal](#).
- Wil je meer weten over jouw rechten en plichten? Lees dan het [studentenstatuut](#).

2 Onderwijs

Op het mbo word jij opgeleid tot vakman of vakvrouw. Dat betekent dat jij allerlei vaardigheden gaat leren die horen bij het vak dat jij wilt gaan uitvoeren. Ook leer je allerlei persoonlijke vaardigheden en algemene vaardigheden, zodat jij groeit als mens.

2.1 Opleidingsduur

Je hebt gekozen voor een opleiding op niveau 4. Deze opleiding duurt in principe 3 jaar. Je kunt deze opleiding soms sneller afronden en soms kun je er langer over doen. Dat hangt af van jouw vooropleiding, je inzet en wat jij al kunt en weet. Denk je dat je korter over de opleiding kunt doen? Of heb je juist meer tijd nodig? Bespreek dit dan met je studieloopbaanbegeleider.

2.2 Opbouw van de opleiding

Om je diploma te behalen moet je verschillende dingen kennen en kunnen. Jouw opleiding is opgebouwd uit verschillende onderdelen: een basisdeel, soms ook een of meerdere profieldelen, generieke vakken, wettelijke vereisten, keuzedelen en stage (hierna te noemen beroepspraktijkvorming ofwel BPV of stage). Elk onderdeel wordt toegelicht in het onderstaande schema.

JOUW OPLEIDING

OPBOUW

BASISDEEL/PROFIELDEEL

In het basisdeel/profieldeel werk je aan:

- Kerntaken
- Werkprocessen die bij het beroep horen waar jij voor opgeleid wordt.

GENERIEKE VAKKEN

Je volgt ook generieke ofwel algemene vakken:

- Loopbaan en Burgerschap
- Nederlands en Engels
- Rekenen

KEUZEDLEN

Je volgt ook één of meer keuzedelen die je zelf kiest.

Ook keuzedelen bestaan uit:

- Kerntaken
- Werkprocessen

BEROEPSPRAKTIJKVORMING (BPV)

Je stage vormt een belangrijk onderdeel van je opleiding.

Je doet ervaring op in de praktijk.

WETTELIJKE BEROEPSVEREISTEN

Bij sommige opleidingen is sprake van aanvullende eisen.

2.2.1 Basisdeel en/of Profieldeel

In het **basisdeel (B)** en in het **profieldeel (P)** volg je vakken en lessen die gaan over het beroep. We kijken naar jouw vakkennis, vaardigheden en de houding die nodig is om later het beroep uit te voeren.

Om te toetsen of jij voldoet aan deze eisen heeft stichting S-BB (www.s-bb.nl) kerntaken en werkprocessen opgesteld. **Kerntaken (K)** zijn korte omschrijvingen van wat je moet kunnen om je beroep goed te kunnen uitvoeren. **Werkprocessen (W)** zijn activiteiten die je moet kunnen uitvoeren voor deze kerntaak.

In het onderstaande schema vind je het overzicht van de kerntaken en bijbehorende werkprocessen.

B1-K1	Voert de voorbereidende handelingen op een refractie uit-Z
B1-K1-W1	Verzamelt basisinformatie van de klant
B1-K1-W2	Voert een automatische refractie uit
B1-K1-W3	Voert een automatische (non-)contact tonometrie uit
B1-K2	Biedt gastvrijheid, adviseert en verkoopt-Z
B1-K2-W1	Begeleidt de klantreis en inventariseert klantwensen
B1-K2-W2	Informeert en adviseert de klant over optische aspecten
B1-K2-W3	Verkoopt en verwerkt zakelijke afspraken
B1-K2-W4	Leverd een bril af
B1-K2-W5	Geeft contactlensinstructie
B1-K2-W6	Handeld klachten af
B1-K3	Voert het assortimentsbeheer uit-Z
B1-K3-W1	Neemt de voorraad op en besteld artikelen
B1-K3-W2	Controleert leveringen en verwerkt retouren
B1-K3-W3	Houdt trends en ontwikkelingen bij
P3-K1	Bewerkt, assembleert en repareert optische (bij)artikelen-Z
P3-K1-W1	Bereidt de montage van een bril voor
P3-K1-W2	Slijpt en monteert brillenglazen
P3-K1-W3	Controleert de bril
P3-K1-W4	Repareert de bril
P3-K1-W5	Onderhoudt apparatuur en gereedschappen

P3-K2**Voert de refractie uit-Z**

P3-K2-W1	Bereidt een anamnese en een vooronderzoek voor
P3-K2-W2	Bepaalt de monoculaire volcorrectie
P3-K2-W3	Onderzoekt het binoculaire zien
P3-K2-W4	Stelt de nabijtoeslag vast
P3-K2-W5	Stelt een plan voor een brilvoorschrift op

2.2.2 Generieke vakken

Generieke vakken zijn de vakken Nederlands, rekenen, loopbaan en burgerschap. Deze vakken krijgt iedereen. Op niveau 4 is ook het vak Engels verplicht.

2.2.3 Moderne vreemde talen

Bij sommige opleidingen zijn er extra moderne vreemde talen opgenomen in de kerntaken.

Dit is bij jouw opleiding niet van toepassing.

2.2.4 Keuzedelen

Je volgt één of meer keuzedelen. Met een keuzedeel kun je jouw kennis verdiepen, verbreden of verbeteren. En je kunt makkelijker doorstromen binnen het mbo of naar het hbo. Docenten helpen je om een keuzedeel te kiezen dat bij jouw wensen/behoefte past.

Sommige keuzedelen kun je alleen kiezen bij jouw opleiding. En sommige keuzedelen mogen alle studenten van Zadkine volgen. Als het past in je rooster, dan mag je een keuzedeel bij andere opleidingen van Zadkine volgen. Hiervoor heb je toestemming nodig van de examencommissie.

Je moet keuzedelen volgen met een totale studiebelasting van 720 klokuren*

In je tweede leerjaar krijg je voorlichting over de keuzedelen die je kunt volgen. Je krijgt daarna de tijd om na te denken over je keuze en die geef je door aan je slb-er.

*Klokuren zijn alle uren tijdens je opleiding die jij moet besteden aan je keuzedeel.

2.2.5 Stage

Tijdens je opleiding loop je stage, zodat jij het beroep in de praktijk leert. Stage lopen heet op het mbo: beroepspraktijkvorming (BPV). Het is belangrijk dat je een goedgekeurde stageplaats hebt bij een door SBB erkend leerbedrijf.

In jouw opleiding moet je 1200 uren stage lopen.

In periode 1 van je opleiding loop je geen stage. Vanaf periode 2 loop je tot het einde van je opleiding 1 dag per week stage.

2.3 Waar en op welke manier ga je leren?

Tijdens je opleiding leer je het vak op verschillende manieren. Om de juiste kennis en vaardigheden op te doen en een passende beroepshouding te leren, organiseert de opleiding verschillende leeractiviteiten. Samen zorgen deze leeractiviteiten ervoor dat je de kerntaken en werkprocessen gaat beheersen. Zadkine kent de volgende leeractiviteiten:

- Op school krijg je praktijk- en theorielessen, instructies, zelfstandige werktijd en challenges.
- In het werkveld loop je stage en voer je opdrachten uit.
- Thuis ga je aan de slag met digitale lessen en huiswerk.

2.3.1 Programma

Al deze manieren van leren vormen samen het onderwijsprogramma. Elk jaar bestaat uit vier periodes. Tijdens een periode volg je verschillende vakken of loop je stage. De planning van de stage is een belangrijk onderdeel in het programma. Je lesrooster en de indeling van het schooljaar zijn hiervan afgeleid. Zo ziet het programma voor jouw opleiding eruit:

Leerjaar 1 (LJ1)

Vak	Klokuren per week in periode* (Topmodel)			
	1	2	3	4
Introductie (T0050V14INTRO)	6,0	0,0	0,0	0,0
SLB (T0050V14SLB)	1,0	1,0	0,0	0,0
Loopbaan (T0050V14LOB)	1,0	1,0	0,0	0,0
Burgerschap (T0050V14BUR)	2,0	0,0	0,0	0,0
BPV Voorbereiding (T0050V14BPVV)	1,0	0,0	0,0	0,0
BPV (T0050V14BPV)	8,5	8,5	0,0	0,0
Lens & Licht (T0050V14LLT)	3,0	3,0	0,0	0,0
Oog & Licht (T0050V14OLT)	4,0	4,0	0,0	0,0
montuur & Reparatie (T0050V14MRP)	1,0	1,0	0,0	0,0
Winkel & Assortiment (T0050V14WAS)	1,0	1,0	0,0	0,0
KLant & Contactlens (T0050V14CTL)	1,0	1,0	0,0	0,0
Winkel & Welkom (T0050V14WWC)	2,0	2,0	0,0	0,0
Montuur & Materialen (T0050V14MMA)	1,0	0,0	0,0	0,0
Digitale Vaardigheden K0022 (T0050V14K0022)	1,0	1,0	0,0	0,0
Ondernemend gedrag K0072 (T0050V14K0072)	0,0	0,0	0,0	0,0
Huiswerkbegeleiding (T0050V14HWB)	1,0	1,0	0,0	0,0
Oog & Bril Praktijk (T0050V14OBP)	0,0	1,0	0,0	0,0

* Periodisering kan afwijken

Leerjaar 2 (LJ2)

Vak	Klokuren per week in periode* (Topmodel)			
	1	2	3	4
Introductie (T0050V24INTRO)	6,0	0,0	0,0	0,0
SLB (T0050V24SLB)	1,0	1,0	1,0	1,0
Klant & Vooronderzoek (T0050V24KLV)	1,0	0,0	0,0	0,0
Advies & Verkoop (T0050V24ADV)	2,0	2,0	2,0	2,0
Examen & Training B1-K2-TH (T0050V24ETB1K2)	0,0	0,0	2,0	2,0
Oog & Bril Praktijk (T0050V24OBP)	1,0	1,0	1,0	0,0
Oog & Bril Theorie (T0050V24OBT)	2,0	2,0	2,0	0,0
Oog & Bouw (T0050V24OBW)	1,0	0,0	0,0	0,0
Montuur & Montage (T0050V24MMO)	3,0	3,0	0,0	0,0
Oog & Correctie Theorie (T0050V24OCT)	0,0	1,5	1,5	0,0
Oog & Correctie Praktijk (T0050V24OCP)	0,0	0,0	2,0	2,0
Oriëntatie op Ondernemerschap K0080 (T0050V24K0080)	0,0	0,0	0,0	0,0
Fotografie K0495 (T0050V24K0495)	0,0	0,0	0,0	0,0

* Periodisering kan afwijken

Leerjaar 3 (LJ3)

Vak	Klokuren per week in periode* (Topmodel)			
	1	2	3	4
Introductie (T0050V34INTRO)	6,0	0,0	0,0	0,0
SLB (T0050V34SLB)	1,0	1,0	1,0	1,0
BPV (T0050V34BPV)	17,0	17,0	17,0	17,0
Klant & Klacht (T0050V34KLK)	1,0	1,0	0,0	0,0
Oog & Gezondheid (T0050V34OGZ)	1,0	1,0	0,0	0,0
Oog & Correctie Theorie (T0050V34OCT)	1,0	1,0	1,0	0,0
Oog & Correctie Praktijk (T0050V34OCP)	2,0	2,0	2,0	2,0
Examen & Training P3-K2-TH (T0050V34ETP3K2)	0,0	2,0	2,0	0,0
Vorbereiding HBO K0125 (T0050V34K0125)	0,0	0,0	0,0	0,0
Verdieping Binoculair zien en Vooronderzoek K0942 (T0050V34K0942)	0,0	0,0	0,0	0,0
Inleiding Contactlensaanpassing en Skiascopie K0907 (T0050V34K0907)	0,0	0,0	0,0	0,0

* Periodisering kan afwijken

Het is mogelijk dat het aanbod door buitengewone omstandigheden en/of zwaarwegende redenen niet uitgevoerd kan worden zoals in de planning staat. Het bevoegd gezag toetst of het aanbod op een andere manier en/of een ander moment wordt aangeboden. Als dit het geval is, wordt hierover gecommuniceerd.

2.3.2 Begeleiding

De studieloopbaanbegeleider (slb'er) volgt je tijdens je studieloopbaan. Hij of zij praat met je over de studievoortgang, de toekomst en over alle onderwerpen die met jouw schoolloopbaan te maken hebben. Ook je ouders of verzorgers kunnen voor informatie over je studievoortgang bij de slb'er terecht. Als je meerderjarig bent (18 jaar of ouder), moet jij daarvoor eerst toestemming geven.

Je kunt op verschillende manieren de extra ondersteuning aanvragen:

- Tijdens de plaatsingsprocedure direct na je aanmelding.
- Door het aan te geven op het 'formulier begeleiding' wat je ontvangt bij de inschrijving van je opleiding.
- Mocht tijdens de opleiding blijken dat je extra ondersteuning nodig hebt, neem dan contact op met jouw studieloopbaanbegeleider. Hij/zij kan je in contact brengen met het plusteam en zij kunnen bekijken welke extra hulp je kunt krijgen.

Aangepast onderwijs

Je kunt bij bepaalde beperkingen, dyslexie of dyscalculie extra aanpassingen of hulpmiddelen aanvragen in je onderwijs en examinering. Heb je aanpassingen of hulpmiddelen nodig, neem dan contact op met je slb'er en maak een afspraak met de aanvrager hulpmiddelen in het onderwijsteam.

2.4 Voortgang

Voordat je begint aan de opleiding heb je een studieovereenkomst getekend. In deze overeenkomst staat opgenomen aan welke afspraken je moet voldoen om op tijd je diploma te kunnen halen.

Op school gebruiken we twee manieren om te beoordelen wat je hebt geleerd en wat je kunt. We gebruiken een formatieve beoordeling en een summatieve beoordeling. Wat is het verschil?

Bij een **formatieve beoordeling** bekijken we wat je al weet en wat je nog nodig hebt om je leerdoel te behalen. Je maakt bijvoorbeeld een toets of een opdracht. Na een formatieve beoordeling krijg je vaak feedback en instructies om nog beter te worden.

Bij een **summatieve beoordeling** stellen we vast wat je hebt geleerd. Je krijgt dan vaak een cijfer, letter of andere score. Denk aan een examen. Een summatieve beoordeling wordt gebruikt om te beslissen of je slaagt voor je opleiding.

2.4.1 Voortgangsregeling

Je wilt natuurlijk weten of je goed op weg bent om je diploma te halen. Daarom maken we afspraken en houden we de voortgang van de afspraken bij. We kijken naar je cijfers, naar de resultaten tijdens je stage, naar je beroepshouding en naar je aanwezigheid. De studievoortgang wordt regelmatig met jou besproken.

Voor jouw opleiding gelden de volgende voortgangscriteria:

- Je resultaten van schriftelijke overhoringen, opdrachten en vaardigheidsopdrachten per module. Jouw resultaten van schriftelijke overhoringen en (vaardigheids)opdrachten moet minimaal een 4,5 of hoger zijn, of aantoonbare vooruitgang laten zien
- Jouw aanwezigheid in relatie tot voortgang
- Je stage: aanwezigheid, inzet en resultaten
- Jouw (beroeps)houding
- Resultaten bij Nederlands, Engels en Rekenen

Module met een voldoende afronden

Het schooljaar is opgedeeld in 4 periodes. Per periode wordt bij elk vak een module afgerond. Een module kun je afronden d.m.v. diverse schriftelijke overhoringen, opdrachten, portfolio, vaardigheidsopdrachten of een combinatie hiervan.

Aan het begin van de periode krijg je per vak te horen wat je moet doen om de module met succes af te ronden. Meestal krijg je gedurende de periode toetsen/inleveropdrachten.

Je hebt de module behaald wanneer het eindresultaat een 5,5 of hoger is.

In de jaarkalender staan o.a. de lesperiodes en examenweken. De kalender is te vinden op de teampagina van je klas (Microsoft Teams) of vraag ernaar bij je SLB-er.

Toets of inlevermoment gemist / herkansing

Wanneer je een resultaat mist, om welke reden dan ook, kun je de module niet afronden. Je mag na elke periode herkansingen maken. Samen met je SLB-er bespreek je hoe je dit het beste kunt aanpakken. De herkansing kan een schriftelijke overhoring, een opdracht, portfolio of een vaardigheidsopdracht zijn. De soort herkansing is afhankelijk van jouw persoonlijke ontwikkeling en kan er dus voor iedereen anders uitzien.

Module voldoende

Om deel te nemen aan de examens moet elke module van de bijbehorende kerntaak afgerond worden met een voldoende. Om deel te nemen aan de examens, is het vereist dat 75% van je resultaten voldoende is en dat je geen cijfer lager dan een 4,0 behaalt. Je voortgang wordt samen met je SLB-er goed in de gaten gehouden en regelmatig besproken.

Examens

De opleiding is gestructureerd in verschillende opleidingsonderdelen, waaronder beroepstaken, generieke onderdelen, voorwaardelijke vakken en keuzedelen.

Een beroepstaak bestaat uit één tot vier modules, waarbij elke module een duur van acht weken heeft. De afronding van een beroepstaak gebeurt summatief door middel van een proeve van bekwaamheid. Voorafgaand aan deze proeve moet je tijdens de lessen een 'go' behalen, wat neerkomt op een proefexamen waarin je aantoont dat je de stof beheerst. Tijdens dit proefexamen ontvang je feedback en tips van de docent, zodat je met vertrouwen de proeve kunt afleggen.

Vier keer per jaar is er een examenweek. In periode 1,2 en 3 vindt deze plaats in de één na laatste week van de periode. In periode 4 vindt deze eerder plaats. De exacte weken kun je vinden in de jaarkalender. Heb je geen examens, dan kun je je voorbereiden op de afronding van je modules en loop je stage.

Februari-traject

Start jij in februari 2026 aan de opleiding, dan volg je van februari tot aan de zomervakantie een versneld programma. 1e-Jaars, die in augustus 2025 zijn begonnen, hebben een jaar de tijd voor de 1e jaars modules. In het februari-traject volg je dezelfde modules, alleen doe je dat in een half jaar tijd. Je eerste leerjaar is dus versneld. Met ingang van het 2e leerjaar volg je het reguliere programma.

Voor het februari-traject geldt dezelfde regels als voor de studenten die in september aan hun 1e leerjaar zijn begonnen. Het enige verschil is dat je per periode meerdere modules gaat afronden zodat je aan het einde van het schooljaar dezelfde aantal modules hebt gehad als de reguliere 1e-jaars.

Veranderingen in het beroep

Door krapte op de arbeidsmarkt en nieuwe technologische ontwikkelingen, verwachten we dat het werk in de optiekbranche op korte termijn gaat veranderen. Denk aan digitale oogmetingen, de werkplaats die uit de winkel verdwijnt en het steeds belangrijker worden van gastheerschap en goede verkoopskills. Op het moment van schrijven geldt de bovenstaande voortgangsregeling en onderwijsprogramma. Het Optiek College verwacht dat hier nog grote veranderingen in komen. Zodra deze veranderingen zijn doorgevoerd verandert deze opleidingswijzer mee.

2.4.2 Studieadvies

In het eerste jaar volgt binnen 9 tot 12 maanden een bindend studieadvies. Ben je goed op weg dan krijg je een positief studieadvies. Je mag verder met de opleiding. Lukt dat niet dan krijg je van ons een brief (voorlopig negatief studieadvies). In deze brief staat wat je moet doen om door te kunnen gaan met je opleiding en wanneer je dat moet doen. We stellen met elkaar een verbeterplan op. Je krijgt een aantal weken de tijd om je resultaten te verbeteren. Lukt dat niet, dan krijg je een bindend negatief studieadvies. Dat betekent dat je met je opleiding moet stoppen. Je kunt natuurlijk wel een andere mbo-opleiding gaan volgen. Het Studiekeuzecentrum helpt je met het kiezen van een nieuwe opleiding.

Om in aanmerking te komen voor een positief bindend studieadvies voldoe je minimaal aan de volgende criteria:

- Behaalde resultaten. 75% van de tot dan toe gevolgde modules moet behaald zijn.
- Inspanningsverplichting voor de vakken Loopbaan en Burgerschap met de bijbehorende opdrachten in je portfolio.
- Gesprekken met je SLB-er waarbij je op tijd komt, gemaakte afspraken nakomt, blijft communiceren met SLB-er en docenten, en je netjes afmelden als je door omstandigheden niet aanwezig kunt zijn.
- Het vinden en/of behouden van een stageplek.

3 Generieke vakken

Bij de generieke vakken leer je algemene vaardigheden om je als persoon te ontwikkelen. En je krijgt taal en rekenen op het juiste niveau zodat je als vakman/vakvrouw je beroep kunt uitvoeren.

3.1 Loopbaan en Burgerschap

Voor de generieke vakken loopbaan en burgerschap hoef je geen examen te doen. Wel geldt er een inspanningsverplichting. Dat betekent dat je actief aan de lessen en de activiteiten meedoet.

Loopbaan

Tijdens het vak loopbaan ga je je talenten ontwikkelen en bereid je je voor op de arbeidsmarkt of een vervolgopleiding. Je werkt aan vier competenties en onderzoekt de volgende vragen:

- Wat voor soort persoon ben ik: wat wil ik graag en wat kan ik goed? (Capaciteiten- en motievenreflectie)
- Welk werk past bij mij? (Werkexploratie)
- Hoe kan ik me in mijn werk verder ontwikkelen? (Loopbaansturing)
- Wie kan mij daarbij helpen? (Netwerken)

Wat moet je doen om dit vak met een voldoende af te sluiten?

- Je volgt actief de lessen en maakt alle opdrachten af.
- Je voert gesprekken met de studieloopbaanbeleider, stagebegeleider en praktijkopleider over je loopbaan.
- Je loopt stage.

Voldoe je niet aan al deze eisen, dan heb je recht op een herkansing. Aan het einde van de opleiding ontvang jij een kopie van de resultatenlijst met een handtekening van je studieloopbaanbegeleider.

Burgerschap

Bij burgerschap leer je om kritisch na te denken over onze maatschappij en wat jij kunt doen om goed met elkaar samen te leven. Je denkt na over onderwerpen als politiek, economie, samenleven in een democratie en een gezonde leefstijl.

Wat moet je doen om dit vak met een voldoende af te sluiten?

- Je volgt actief de lessen.
- Je maakt alle opdrachten af.
- Je sluit alle opdrachten met een voldoende af.

Voldoe je niet aan al deze eisen, dan heb je recht op een herkansing. Aan het einde van de opleiding ontvang jij een kopie van de resultatenlijst met een handtekening van de beoordelaar.

Voldoe je niet aan al deze eisen, dan heb je recht op een herkansing.

3.2 Taal en rekenen

Bij iedere opleiding van Zadkine krijg je lessen Nederlands en rekenen. Bij veel opleidingen krijg je ook het vak Engels. Voor deze vakken doe je examens.

Voor rekenen, Engels en Nederlands (REN) gelden sinds cohort 2022 de volgende diploma eisen:

Vak	Examens	Minimale diploma eisen
Rekenen	Instellingsexamen rekenen niveau 4	Cijfer voor Nederlands tenminste een 5 mits voor Engels èn rekenen tenminste een 6 behaald is of elke andere volgorde.
Engels	Centraal examen (niveau B1) lezen en luisteren Instellingsexamen (niveau A2) spreken, gesprekken en schrijven	
Nederlands	Centraal examen (niveau 3F) lezen en luisteren Instellingsexamen (niveau 3F) spreken, gesprekken en schrijven	Vermelding op resultatenlijst Cijfers voor Nederlandse taal, Engels en rekenen worden vermeld op de resultatenlijst bij het diploma.

Nederlands en Engels

Voor de vakken Nederlands en Engels worden twee soorten examens afgenomen: een centraal examen en een instellingsexamen. Voor de vaardigheden lezen en luisteren maak je een examen op de computer (CE). 'Voor schrijven, gesprekken en spreken doe je instellingsexamens. Het instellingsexamen (IE) bestaat uit de examens schrijven, gesprekken voeren en spreken'.. Het examen schrijven maak je meestal ook op de computer. Je sluit het examen Nederlands af op minimaal niveau 3F. Je sluit het examen Engels af op minimaal B1/A2 niveau of een ander hoger niveau in overleg.

In alle opleidingen telt het examencijfer voor Nederlands en Engels mee voor het diploma.

Rekenen

Rekenen is een verplicht onderdeel van elke opleiding in het mbo. Je moet dus examen doen om je diploma te halen. Alle studenten maken het rekenexamen op de computer. Het resultaat telt mee voor het behalen van je diploma.

Slaag-zakregeling

Voor niveau 4 geldt dat van Engels, Nederlands en rekenen één vak minimaal een 5 mag zijn en de andere vakken dan minimaal een 6 moeten zijn.

4 Stage/Beroepspraktijkvorming (BPV)

Stage lopen is een belangrijk onderdeel van jouw opleiding. Hier leer jij het vak in de praktijk en kun jij alles toepassen wat je hebt geleerd op school.

Je hebt een geschikte stageplaats nodig. Meestal zoek je deze zelf. Bij bepaalde opleidingen wordt deze voor je gezocht.

4.1 Erkend leerbedrijf

Bij het kiezen van een stageplaats is het belangrijk dat het bedrijf een **erkend leerbedrijf** is. Alle erkende leerbedrijven staan op www.stagemarkt.nl. Een leerbedrijf is erkend als de stichting S-BB een erkenning heeft gegeven voor de opleiding die je volgt.

4.2 Eisen om een voldoende te halen

Om je stage met een voldoende af te sluiten, is het belangrijk dat onderstaande dingen zijn geregeld. Als je twijfelt, vraag hiernaar bij je stagebegeleider of studieloopbaanbegeleider.

- Er moet een Praktijkovereenkomst (POK) worden getekend.
- Deze ondertekende Praktijkovereenkomst moet aanwezig zijn bij de studentenadministratie.
- Stage-uren moeten worden geregistreerd in Eduarte.
- Stage-uren moeten door de praktijkopleider goedgekeurd zijn.
- Het aantal geregistreerde en goedgekeurde stage-uren komt overeen met de afspraken uit de Praktijkovereenkomst.
- De praktijkopdrachten zijn gemaakt en beoordeeld.
- De praktijkopdrachten zijn door de praktijkopleider met minimaal een voldoende beoordeeld.
- Je hebt inzet getoond bij het vinden en het behouden van een stageplek (inspanningsverplichting).

De bewijsstukken van de stage worden opgenomen in Eduarte en een eindverklaring waaruit blijkt dat de bpv met een voldoende is beoordeeld wordt opgenomen in het examendossier.

5 Alle diplomavereisten op een rij

Het diploma, daar doe je het uiteindelijk voor. Om je diploma te behalen moet je voldoen aan verschillende exameneisen. Zoals je weet bestaat jouw opleiding uit verschillende onderdelen: een basisdeel/profieldeel, een generiek deel en keuzedelen. Voor elk onderdeel gelden exameneisen.

Daarnaast moet je voldoen aan diplomavooraarden zoals:

- dat je een positieve beoordeling hebt van de stage (BPV)
- dat je voldaan hebt aan de inspanningseisen loopbaan en burgerschap
- en voor sommige opleidingen gelden ook extra wettelijke beroepsvereisten

In dit hoofdstuk zie je welke examens voor jouw opleiding gelden en welke resultaten je hiervoor minimaal moet behalen.

DIPLOMAVEREISTEN

BASISDEEL/PROFIELDEEL

Wat is er nodig om je diploma te halen?

Voor alle **kerntaken** heb je een eindwaardering van ten minste het cijfer 6 of ten minste 'voldoende' behaald.

GENERIEKE VAKKEN

Wat is er nodig om je diploma te halen?

Loopbaan en Burgerschap:

- Je hebt voor beide onderdelen een eindwaardering 'voldaan' behaald.

Nederlands, Engels en rekenen:

- Je hebt alle generieke examens afgelegd.
- Je sluit het examen Engels af op minimaal B1/A2 niveau.
- Voor Nederlands, Engels en rekenen mag je voor één van de drie vakken een 5 halen. Voor de andere twee vakken moet je dan een 6 of hoger halen.

KEUZEDELEN

Keuzedeelverplichting:

- Voor mbo-4: 720 uur en voor éénjarige specialistenopleiding niveau 4: 240 uur.
- Er vindt een berekening plaats over de keuzedeelverplichting (het aantal sbu-uren dat je moet volgen). Extra gevolgde keuzedelen tellen niet mee in de berekening.
- Het gemiddelde van de resultaten van die keuzedelen moet ten minste een 6 of een 'voldoende' zijn.
- Voor minimaal de helft van deze keuzedelen is het resultaat ten minste een 6 of een 'voldoende'.
- Een keuzedeelresultaat mag nooit lager dan een 4 of daarmee overeenkomende eindwaardering zijn.
- Alle keuzedelen wegen even zwaar mee. De omvang (aantal sbu-uren) van een keuzedeel maakt hierbij niet uit.

BEROEPSPRAKTIJKVORMING (BPV)

Wat is er nodig om je diploma te halen?

- Je hebt de BPV uitgevoerd zoals vastgelegd in BPV-overeenkomst(en).
- Je leerbedrijf heeft een oordeel gegeven over je BPV dat is meegenomen in het eindoordeel van de BPV.
- Het eindoordeel is positief.

WETTELIJKE BEROEPSVEREISTEN

Wat is er nodig om je diploma te halen?

Als er bij jouw opleiding sprake is van wettelijke beroepsvereisten dan heb je die met een positief eindoordeel afgesloten. Zie eventuele toelichting in deze opleidingswijzer.

5.1 Wettelijke beroepsvereisten en branchevereisten

Wettelijke beroepsvereisten

Bij sommige beroepsopleidingen zijn er extra wettelijke beroepsvereisten. Wettelijke beroepsvereisten tellen mee voor het diploma en worden ook op het diploma en het resultatenoverzicht vermeld.

Bij jouw opleiding is dat niet van toepassing.

Branchevereisten

In sommige branches worden vanuit het werkveld extra eisen gesteld. Deze eisen tellen niet mee voor je diploma, maar je vergroot wel je kans op werk als je hieraan voldoet.

Bij jouw opleiding is dat niet van toepassing.

5.2 Cum Laude afstuderen

Als je heel goed presteert, kun je in aanmerking komen voor een 'cum laude' aantekening op je diploma. Dat is een erkenning dat jij heel goed hebt gepresteerd. Deze aantekening kun je gebruiken als je gaat solliciteren. Om je diploma cum laude te behalen moet je voldoen aan een aantal voorwaarden die opgenomen zijn in het examenreglement. Het examenreglement vind je op de [website van Zadkine](#) onder 'handige documenten' of via het [Studentenportaal](#) bij 'handige documenten'.

6 Meer informatie over examens

Uiterlijk vier weken voordat je examen gaat doen, wordt het definitieve examenprogramma bekend gemaakt. In dit examenprogramma lees je meer over de planning, de organisatie, hoe de examens eruit zien, de manier van beoordelen en het gebruik van hulpmiddelen.

Je hebt 2 examengelegenheden per onderdeel. Als je meer examengelegenheden nodig hebt, dan kun je aan de examencommissie vragen je een extra gelegenheid toe te kennen. Je onderbouwt je aanvraag met argumenten.

Wil je meer weten over de regels van het examen, kijk dan in het examenreglement. Het examenreglement vind je op de [website van Zadkine](#) onder 'handige documenten' of via het [Studentenportaal](#) bij 'handige documenten'.

6.1 Aangepaste examinering

Kun je niet op een gewone manier examen doen, bijvoorbeeld omdat je een aandoening, beperking, ziekte of handicap hebt. Vraag dan om een aanpassing van het examen. Je kunt dit verzoek het beste aan het begin van je opleiding indienen bij de 'aanvrager hulpmiddelen'. De aanvrager checkt of je recht hebt op extra hulpmiddelen. Lever bij de aanvraag een verklaring van een deskundige aan. Bespreek met je studieloopbaanbegeleider hoe je dat kunt regelen. Na akkoord van de examencommissie krijg je een bevestigingsmail.

6.2 Vrijstellingen

Als je denkt in aanmerking te komen voor vrijstelling voor bepaalde vakken of werkprocessen, heb je als student recht om vrijstelling aan te vragen bij de examencommissie.

De examencommissie beslist uiteindelijk of je vrijstelling voor examinering voor de betreffende examenonderdelen krijgt toegekend. Het onderwijsteam besluit over eventuele vrijstelling van lessen en onderwijs.

Voor de generieke vakken vind je hier de criteria.

Nederlands generiek

Vrijstelling voor Nederlands kan gegeven worden:

Op basis van examens	Afgelegd in	Minimaal eindcijfer
MBO examen 3F	Schooljaar 2014-2015	6
HAVO/VWO examen 3F	Schooljaar 2013-2014 of later	6

Voor Nederlands kunnen studenten die door Corona in 2020 geen CE HAVO hebben gedaan wel vrijstelling krijgen.

Voor het mbo kan men ook vrijstelling geven op de onderdelen Instellingsexamen en centraal examen: ook hiervoor geldt minimaal een 5,5 (afgerond 6).

Het keuzedeel Nederlands geeft alleen vrijstelling op het gehele cijfer generiek, niet op onderdelen. Minimaal een 6 als eindcijfer.

Engels generiek

Vrijstelling voor Engels kan gegeven worden:

Op basis van examens	Afgelegd in	Minimaal eindcijfer
MBO examens Engels generiek	Schooljaar 2016-2017 of later	6
HAVO/VWO examens Engels	Schooljaar 2009-2010 of later	6

Voor Engels kunnen studenten die door Corona in 2020 geen CE HAVO hebben gedaan wel vrijstelling krijgen.

Voor het mbo kan men ook vrijstelling geven op de onderdelen Instellingsexamen en centraal examen: ook hiervoor geldt minimaal een 5,5 (afgerond 6).

Het keuzedeel Engels geeft alleen vrijstelling op het gehele cijfer generiek, niet op onderdelen. Minimaal een 6 als eindcijfer.

Rekenen generiek

Vrijstelling voor rekenen kan gegeven worden:

Op basis van examens	Afgelegd in	Minimaal eindcijfer
VMBO examens rekenen 3F	Schooljaar 2013-2014 of later	6
MBO examens rekenen 3F	Schooljaar 2015-2016 of later	6
MBO rekenen niveau 4	Schooljaar 2022-2023 of later	6
HAVO/VWO rekenen 3F	Schooljaar 2013-2014 of later	6

Het keuzedeel rekenen geeft alleen vrijstelling op het gehele cijfer generiek, niet op onderdelen. Minimaal een 6 als eindcijfer.

Beroepsgerichte examens en examens keuzedelen

Ook voor beroepsgerichte examens en keuzedelen kunnen vrijstellingen worden aangevraagd. Je dient hiervoor een aanvraag bij de examencommissie. Je geeft aan waarom je vrijstelling wilt en op basis waarvan. Stuur de bewijzen van eerder afgelegde examens mee bijv. diploma, resultatenlijst, mbo-verklaring, verklaring DUO of andere bewijzen.

Voor beroepsgerichte examens kun je vrijstelling aanvragen als:

- Je een voldoende hebt (minimaal 6)
- De inhoud van het examenonderdeel overeen komt met de eisen van onderdelen in het examenplan.

Voor de keuzedelen kun je ook vrijstelling aanvragen als:

- Je een voldoende hebt (minimaal 6)
- Er geen overlap is met de inhoud van de kwalificatie.

Het is altijd ter beoordeling van de examencommissie of de vrijstelling wordt toegekend.

7 Examenplannen

In dit hoofdstuk staat een overzicht van de summatieve toetsing.

Beroepsgerichte examinering

Kerntaak B1-K1: Voert de voorbereidende handelingen op een refractie uit							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		B1-K1-W1, B1-K1-W2, B1-K1-W3			Cijfer 0 decimalen	1
→ B1-K1-PVB1	Voert de voorbereidende handelingen op een refractie uit	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		3	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
Kerntaak B1-K2: Biedt gastvrijheid, adviseert en verkoopt							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		B1-K2-W1, B1-K2-W2, B1-K2-W3, B1-K2-W4, B1-K2-W5, B1-K2-W6			Cijfer 0 decimalen	1
→ B1-K2-PVB2	Biedt gastvrijheid, adviseert en Verkoopt	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		6	School, Buiten school	C1 vold=5,5	2
→ B1-K2-PVB3	Leverd een bril af	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		2	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ B1-K2-PVB4	Geeft contactlensinstructie	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		2	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ B1-K2-PVB5	Handelt klachten af	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		8	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ B1-K2-TH	Theorie-examen B1-K2	Kennisexamen		6	School	C1 vold=5,5	5
Kerntaak B1-K3: Voert het assortimentsbeheer uit							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		B1-K3-W1, B1-K3-W2, B1-K3-W3			Cijfer 0 decimalen	1
→ B1-K3-PVB6	Voert het assortimentsbeheer uit	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		2	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ B1-K3-PVB7	Houdt trends en ontwikkelingen bij	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		2	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1

Kerntaak P3-K1: Bewerkt, assembleert en repareert optische (bij)artikelen							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		P3-K1-W1, P3-K1-W2, P3-K1-W3, P3-K1-W4, P3-K1-W5			Cijfer 0 decimalen	1
→ P3-K1-PVB8	Bewerkt, assembleert en repareert optische (bij)artikelen	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		4	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ P3-K1-PVB9	Repareert de bril	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		2	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
Kerntaak P3-K2: Voert de refractie uit							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		P3-K2-W1, P3-K2-W2, P3-K2-W3, P3-K2-W4, P3-K2-W5			Cijfer 0 decimalen	1
→ P3-K2-PVB10	Nevelrefractie uitvoeren	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		6	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ P3-K2-PVB11	Kruiscilinder refractie uitvoeren	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		7	School, Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ P3-K2-PVB12	Volledige refractie uitvoeren	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		9	School, Buiten school	C1 vold=5,5	2
→ P3-K2-TH	Theorie-examen P3-K2	Het praktijkexamen/Proeven van bekwaamheid		9	School	C1 vold=5,5	4

Generieke vakken

Voor niveau 4 geldt dat van de vakken Engels, Nederlands en rekenen één vak minimaal een 5 moet zijn en de andere twee vakken dan minimaal een 6 moeten zijn.

Nederlands						
Code	Naam	Vorm	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat			School,Buiten school	Cijfer 0 decimalen	
→ IE	Instellingsexamen			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → SP_3F	Nederlands Spreken 3F			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → GS_3F	Nederlands Gesprekken voeren 3F			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → SC_3F	Nederlands Schrijven 3F			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ CE	Centraal Examen			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → LELU_3F	Nederlands Lezen / Luisteren 3F			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1

- Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer IE (instellingsexamen) en het cijfer CE (centraal examen). Je eindcijfer is altijd een geheel cijfer.
- Het cijfer IE (instellingsexamen) is het gemiddelde van de resultaten op de onderdelen spreken, gesprekken en schrijven.
- Bij de berekening gaan we uit van 1 decimaal: de eindwaardering van een getal wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond als dat cijfer een 5 of hoger is.
- Ook bij vrijstelling telt het cijfer mee.

Rekenen						
Code	Naam	Vorm	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat			School,Buiten school	Cijfer 0 decimalen	
→ IE	Instellingsexamen			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → MBO_4	Rekenen MBO4			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1

- Rekenen is een instellingsexamen. Je legt 1 examen af en krijgt dus 1 cijfer.
- Bij de berekening gaan we uit van 1 decimaal: de eindwaardering van een getal wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond als dat cijfer een 5 of hoger is.
- Ook bij vrijstelling telt het cijfer mee.

Engels						
Code	Naam	Vorm	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat			School,Buiten school	Cijfer 0 decimalen	
→ IE	Instellingsexamen			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → GS_A2	Engels gesprekken voeren A2			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → SP_A2	Engels spreken A2			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → SC_A2	Engels schrijven A2			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ CE	Centraal Examen			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1
→ → LELU_B1	Engels Lezen / luisteren B1			School,Buiten school	C1 vold=5,5	1

- Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer IE (instellingsexamen) en het cijfer CE (centraal examen).
- Het cijfer IE (instellingsexamen) is het gemiddelde van de resultaten op de onderdelen spreken, gesprekken en schrijven.
- Bij de berekening gaan we uit van 1 decimaal: de eindwaardering van een getal wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is en naar boven afgerond als dat cijfer een 5 of hoger is.
- Ook bij vrijstelling telt het cijfer mee.

Loopbaan en Burgerschap						
Code	Naam	Vorm	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat			School,Buiten school	Voldaan/niet voldaan	
→ BU	Burgerschap			School,Buiten school	Voldaan/niet voldaan	1
→ LO	Loopbaan			School,Buiten school	Voldaan/niet voldaan	1

Je moet voor beide onderdelen (loopbaan en burgerschap voldaan hebben aan de inspanningsverplichting. Dit is een voorwaarde voor het behalen van het diploma.

Keuzedelen

Keuzedeelverplichting:

- Er vindt een berekening plaats over de keuzedeelverplichting (het aantal sbu-uren dat je moet volgen.) Extra gevolgde keuzedelen tellen niet mee in de berekening.
- Het gemiddelde van de resultaten van de keuzedelen moet tenminste een zes of een "voldoende" zijn.
- Voor minimaal de helft van deze keuzedelen is het resultaat tenminste een zes of een "voldoende".
- Een keuzedeelresultaat mag nooit lager dan een vier of daarmee overeenkomende eindwaardering zijn.
- Alle keuzedelen wegen even zwaar mee. De omvang (aantal sbu-uren) van een keuzedeel maakt hierbij niet uit.

Je maakt een keuze uit het aanbod keuzedelen. Je moet voor jouw opleiding minimaal 720 uur aan keuzedelen volgen. De volgende belangrijke keuzedelen maken standaard deel uit van jouw opleiding en heb je dus altijd in je pakket keuzedelen:

- K0022: Digitale vaardigheden - 240 uur
- K0072: Ondernemend gedrag - 240 uur
- K0080: Oriëntatie op ondernemerschap - 240 uur
- K0125: Voorbereiding hbo - 240 uur
- K0165: Ondernemerschap mbo - 480 uur
- K0495: Fotografie - 240 uur
- K0907: Inleiding contactlensaanpassing en skiascopie - 240 uur
- K1338: Verdieping binoculair zien en vooronderzoek - 240 uur

*Aanbod keuzedelen is onder voorbehoud

Keuzedeel K0022: Digitale vaardigheden basis (Wel certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K2-W1, D1-K2-W2, D1-K3-W1			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Digitale vaardigheden basis					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0080: Oriëntatie op ondernemerschap (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Oriëntatie op ondernemerschap					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0211: Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2) (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)					C1 vold=5,5	1

Keuzedeel K0495: Fotografie basis (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3, D1-K1-W4			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Fotografie basis					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0072: Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4) (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0165: Ondernemerschap mbo (Wel certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3, D1-K1-W4, D1-K1-W5, D1-K1-W6, D1-K1-W7			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Ondernemerschap mbo					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0125: Voorbereiding hbo (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1, D1-K1-W2, D1-K1-W3, D1-K1-W4			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Voorbereiding hbo					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0226: Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4 (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat		D1-K1-W1			Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4					C1 vold=5,5	1

Keuzedeel K0841: Voorbereiding havo aardrijkskunde (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo aardrijkskunde					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0842: Voorbereiding havo biologie (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo biologie					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0843: Voorbereiding havo economie (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo economie					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0844: Voorbereiding havo geschiedenis (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo geschiedenis					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0846: Voorbereiding havo natuurkunde (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo natuurkunde					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0847: Voorbereiding havo scheikunde (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo scheikunde					C1 vold=5,5	1

Keuzedeel K0848: Voorbereiding havo wiskunde A (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo wiskunde A					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K0907: Inleiding contactlensaanpassing en skiascopie (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Inleiding contactlensaanpassing en skiascopie					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K1269: Voorbereiding havo bedrijfseconomie (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Vorbereiding havo bedrijfseconomie					C1 vold=5,5	1
Keuzedeel K1338: Verdieping binoculair zien en vooronderzoek (Niet certificeerbaar)							
Code	Naam	Vorm	Werkproces	Periode	Plaats	Schaal	Weging
EIND	Eindresultaat					Cijfer 0 decimalen	1
→ KD1	Verdieping binoculair zien en vooronderzoek					C1 vold=5,5	1

BPV

BPV							
Code	Naam	Vorm	Periode	Plaats	Schaal	Weging	
EIND	Eindresultaat			School,Buiten school	Voldaan/niet voldaan		
→ BPV	Beroeps Praktijk Vorming			School,Buiten school	Voldaan/niet voldaan	1	

Vaststellingen

Versie	Vastgesteld door	Datum
1	H.J. Abma	31-03-2025